

Higijensko-sanitarne mjere u predškolskim ustanovama

Koprivnjak, Sonia

Undergraduate thesis / Završni rad

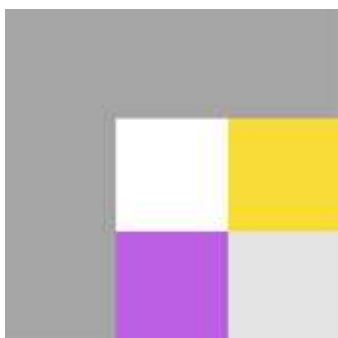
2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Education / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:141:973785>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-30**

Repository / Repozitorij:

[FOOZOS Repository - Repository of the Faculty of Education](#)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI U OSIJEKU

Sveučilišni preddiplomski studij ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja

Sonia Koprivnjak

Higijensko - sanitarne mjere u predškolskim ustanovama

Završni rad

Osijek, 2016.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI U OSIJEKU

Sveučilišni preddiplomski studij ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja

Higijensko - sanitarne mjere u predškolskim ustanovama

Završni rad

Mentorica: dr. sc. Irella Bogut, izvanredni profesor

Sumentor: mr.sc. Željko Popović, profesor visoke škole

Studentica: Sonia Koprivnjak

Osijek, 2016.

Sadržaj

1. Uvod.....	4
2. ZDRAVSTVENI ODGOJ I ZDRAVSTVENO PROSJEĆIVANJE.....	5
2.1. Zdravlje i zdravstveno ponašanje djece predškolske dobi.....	5
2.2. Zdravstvena zaštita djece predškolske dobi.....	6
3. PROMICANJE ZDRAVLJA U PREDŠKOLSKIM USTANOVAMA.....	8
3.1. Zdravstveno-odgojna uloga odgojitelja i stručnih suradnika.....	8
3.2. Zdravstveno-odgojna uloga roditelja.....	9
4. HIGIJENSKE MJERE U PREDŠKOLSKIM USTANOVAMA.....	10
4.1. Opća higijena i čistoća zraka.....	11
4.2. Higijena opreme i igračaka.....	12
5. ISTRAŽIVANJE O ZDRAVSTVENIM I HIGIJENSKIM MJERAMA STRUČNOG OSOBLJA I ODGOJITELJA U ODGOJNO OBRAZOVNIM USTANOVAMA.....	13
5.1. Cilj istraživanja:.....	13
5.2. Ispitanici i metode.....	Error! Bookmark not defined.
6. REZULTATI I RASPRAVA.....	14
7. ZAKLJUČAK.....	20
8. SAŽETAK.....	21
9. SUMMARY.....	23
8. LITERATURA.....	25
9. PRILOZI.....	26

1. Uvod

Dijete je najosjetljiviji dio ljudskog društva. Nitko ne treba toliko pomoći u zadovoljavanju svojih osnovnih fizioloških potreba kao dijete, osobito u prvim godinama života. Odgojiteljice imaju značajnu ulogu u zaštiti djeteta, jer, osim neposrednog provođenja zdravstvene njege djeteta, poučavaju roditelje kako pravilno njegovati dijete, te kako mu osigurati najpovoljnije uvjete za život. Usvajanje higijenskih navika djeteta je od izuzetne važnosti za njegov pravilan rast i razvoj. Pravilno njegovanje i održavanje higijene razrađuje higijenske norme života i rada koje koje omogućavaju očuvanje zdravlja, jačanje tjelesne snage i sprječavanje bolesti. Osnovni smisao i ciljevi zdravstvene zaštite djece su unaprjeđenje i očuvanje zdravlja, osiguravanje i praćenje pravilnog rasta i razvoja, sprječavanje bolesti i zdravstveni odgoj roditelja o njezi i pravilnoj higijeni djeteta. Samo ako vlada određenim znanjem iz higijene i ako ga uspješno primjenjuje u praksi, odgojiteljica može pravilno odgajati djecu, u što je uključena pravilna organizacija prostora u vrtiću, higijena prehrane, briga o tjelesnom razvoju, osobna higijena i zdravstveni način života koji je prijeko potreban za pravilan razvoj djece, može se stvarati samo onda ako se dječje predškolske ustanove grade i iskorištavaju tako da uvažavaju odgojne i higijenske zahtjeve. Osoblje dječjih ustanova koje dolazi u neposredan dodir s djecom, mora se strogo pridržavati pravila osobne higijene, zbog osoblja i zbog djece koja ih okružuju, stoga se posljednjih godina radi na zdravstvenom prosvjetljivanju osoblja odgojno obrazovnih ustanova, kako bi takve ustanove upravo za djecu bilo sigurno mjesto. Zadatak je cijele društvene zajednice da brine i ulaže napore za odgovarajućim uvjetima života i zadovoljenjem potreba djeteta.

2. ZDRAVSTVENI ODGOJ I ZDRAVSTVENO PROSJEĆIVANJE

Zdravstveno prosvjeđivanje i zdravstveni odgoj pomažu razvoju sustava vrijednosti kako kod mladih, tako i kod odraslih osoba. Ono je vrlo bitno za čovjekovo zdravlje, zdravstveno prosvijećena osoba ima znanja o osobnoj i oralnoj higijeni, te osnovna znanja o prevenciji loše higijene i bolesti koje mogu nastati. Zdravstveni odgoj zaposlenih jednako je važan kao i odgoj roditelja, djece, stručnih suradnika i drugih tijela.

2.1. Zdravlje i zdravstveno ponašanje djece predškolske dobi

Zdravlje je stanje dobrog tjelesnog, psihičkog i društvenog blagostanja, a ne samo odsustvo bolesti. Sistematske preglede djece predškolske dobi potrebno je obavljati ažurno i često, barem jednom godišnje. Nakon prve godine djetetovog života sistematski pregledi usmjereni su, osim na ocjenu somatskog, duševnog i neurološkog razvoja te na stanje uhranjenosti, na rano otkrivanje poremećaja vida, sluha, kao i ocjenjivanje psihosocijalnih odnosa u obitelji i zdravstvenih rizika djeteta (Mardešić, D. 2000).

2.2. Zdravstvena zaštita djece predškolske dobi

U tijeku djetetova razvoja razlikuju se pojedina razdoblja u kojima dijete treba poseban pristup, osobito u pogledu njege, prehrane, zadovoljavanje fizičkih i psihičkih potreba i komunikacije. Osnovne zadaće zdravstvene skrbi u razdoblju djeteta predškolske dobi su praćenje rasta i razvoja, zdravstvenog stanja te rizika i uvjeta života djeteta. Kako bi dijete usvojilo higijenske navike, potrebno je sistematski provoditi zdravstveni odgoj koji obuhvaća zdrave odnose prema djetetu, edukaciji o njezi i prehrani djeteta, sprječavanje nesreća (Mardešić, D. 2000). Zaštita djece je sustav koji treba povezati sve faze razvoja djeteta, od rođenja do odrasle osobe, a zaštita djeteta je nedjeljiva od zaštite majke i obitelji. Jedan od preduvjeta za odvijanje zdravstvene zaštite i za njezin kontinuitet je prikupljanje, obrada i čuvanje za zdravlje važnih informacija. Dječji organizam bitno se razlikuje od odraslog. Što je dijete manje, te su razlike veće, stoga je posebno važno poznavati obilježja djeteta, te fiziološke promjene koje se pojavljuju u određenom razdoblju kako bi roditelji, ali i odgojitelji razumjeli posebnost u njezi, prehrani i postupcima s djetetom (Malčić I., Ilić R.2008). Kao odgojno-obrazovna ustanova, koja pruža djeci mogućnost dnevnog odmora, ona mora osigurati sve što je potrebno kako bi se djetetu omogućio normalan san, jer je on vrlo važan za poboljšanja općeg zdravlja, organiziranje misli i izvršne funkcije i stjecanje rutine spavanja.

3. PROMICANJE ZDRAVLJA U PREDŠKOLSKIM USTANOVAMA

Jaslice i vrtići su ustanove za zbrinjavanje djece predškolske dobi za vrijeme dok roditelji rade izvan kuće ili zbog bilo kojeg razloga ne mogu potpuno zadovoljiti potrebe djeteta. Prema tome, te ustanove imaju društveno-zaštitnu, odgojno- obrazovnu i zdravstvenu ulogu. U hrvatskoj se u jaslicama zbrinjavaju djeca do navršene 3. godine, a u vrtićima od 4 do 7 godina života (Mardešić, D. 2000). Izvršavanje pravila osobne higijene čvrsto je povezano sa stjecanjem higijenskih navika, koje se najlakše i najbrže usvajaju u dječjoj dobi. Za to je potrebno stvoriti i održavati prijeko potrebne uvjete za život u dječjim ustanovama. Vrlo je važno i s pedagoškog i higijenskog gledišta da svako dijete ima u garderobi, sobi i sanitarnim prostorijama osigurane predmete odnosno stvari koje mu služe za osnovnu upotrebu i njegu, poput maramica, wc papira, sapuna, odjeće, pribora...(Kovrigine, M. 1982). Kao što Jelinčić (2008) navodi, vjerovalo se da je dijete malo i nemoćno biće, ovisno o odrasloj osobi, koja mu može prenijeti znanje poučavajući ga. Glavni savjet, koji se tada dijelio odgajateljima, bio je da sa svakim djetetom treba ostvariti, individualno i neometano, izravnu socijalnu interakciju barem desetak minuta dnevno, međutim to se u svakodnevnoj praksi događalo u nedovoljnim količinama. Primjerice, odgojitelje bi se sa svom djecom viđalo u kupaonici kako rutinski premataju najmlađu djecu, a da s njima pritom ne komuniciraju, ili na tepihu, kako cijeloj skupini djece istodobno čitaju i pokazuju slikovnice u određeno vrijeme dana. Zato se u današnje vrijeme mijenjaju programi, kako se razvija pedagogija i psihologija.

3.1. Zdravstveno-odgojna uloga odgojitelja i stručnih suradnika

Igrom i osiguravanjem obrazovanja djeci treba omogućiti što pravilniji rast i razvoj. Posebnu važnost za normalan razvoj djeteta ima prostorija u kojoj boravi. Dijete je od najranije dobi potrebno okružiti igračkama i predmetima koji su prilagođeni njegovim mogućnostima, jer je igra osnovna djetetova potreba putem koje uči, zadovoljava svoju znatiželju, vježba i razvija svoje motoričke i psihičke sposobnosti. Kovrigine (1982) navodi da svo osoblje dječjih ustanova (odgajateljice, kuhinjsko osoblje, sestre), koje dolaze u neposredan dodir s djecom se moraju strogo pridržavati osobne higijene. Jedno od osnovnih pravila higijene je održavanje pravilne organiziranosti života: ustajati, doručkovati, ručati, večerati i lijegati treba uvijek u isto vrijeme. Na taj način djeca se uče jednom kontinuitetu pravilnom rasporedu i organizaciji života. Ako se dijete neprestano uči određenim postupcima, možemo u njemu razviti niz higijenskih navika, ponajviše za čistoću. Dok je dijete malo, sve poslove u vezi s osobnom higijenom obavlja odrasla osoba, dok se dijete kako raste sve više uči samostalnosti i osnovnim zadaćama i samostalnog obavljanja higijene (Kovrigine 1982).

Zbog velikih razlika u potrebama djece u drugoj ili trećoj godini života na jednoj strani i djece poslije navršene treće godine života na drugoj strani, funkcija i problemi ustanova koje zbrinjavaju te dvije skupine djece su toliko različiti da se moraju odvojeno razmotriti (Mardešić, D. 2000). Samim time postoji i velika razlika u potrebama te dvije skupine, jer su djeca u jaslicama potpuno ovisna o pomoći odraslih osoba, dok djeca predškolske dobi već mogu usvojiti osnovne higijenske navike te se brinuti o svom zdravlju bar djelomično.

3.2. *Zdravstveno-odgojna uloga roditelja*

Konvencija o pravima djeteta govori o tome da se djetetu treba pružiti i osigurati dovoljno hrane, razvijati primarnu zdravstvenu zaštitu, svako dijete ima pravo na obrazovanje, a to sve najvećim dijelom pružaju upravo roditelji.

Obrazovanje roditelja jedan je od vrlo važnih činitelja za zdravlje djeteta i čitave obitelji. Razvoj svjetske zajednice, povezan s procesom urbanizacije, industrijalizacije i s razvoje tehnologije ruši mnoge ruši mnoge tradicionalne strukture i funkcije obitelji, što uz poboljšanje životnih uvjeta i opći napredak ima svoje naličje, stvarajući nove zdravstvene teškoće. Zapošljavanje žene izvan kuće te želja roditelja za stjecanjem sve većih materijalnih dobara mijenja odnos prema skrbi i odgoju djeteta, što katkad dovodi do emocionalne i socijalne prikraćenosti i otuđivanje djece. (Maldešić,2000). Stoga je od iznimne važnosti da ukoliko se roditelji ne mogu uvijek uključiti u odgoj i brigu djeteta, da to čine bližnji, odgojitelji i osobe povezane s djetetom. Posebice treba paziti na higijenu igračaka. Prema zavodu za javno zdravstvo (2010), uvijek treba paziti je li pojedina igračka primjerena dobi djeteta. Na omotu igračke piše za koju je dob djeteta namijenjena. Starija se djeca moraju naučiti da spremaju igračke na više police. Dijete se može ugušiti i sitnim predmetima kao što su špekule, čavlići, pribadače, vijci, nenapuhani baloni, komadići bojica, nakit, male baterije i dr. Stoga se u vrtićima koriste igračke koje se jednostavno održavaju, čiste i koje su jednostavne za korištenje.

Odjeća služi ponajprije za održavanje tjelesne temperature i štiti od infekcije i ostalih štetnih vanjskih utjecaja. Ona mora biti jednostavna za oblačenje i mora djetetu omogućiti nesputano kretanje. (Malčić I., Ilić R.2008). Roditelji su dužni zbrinuti dijete te ga takvog poslati u vrtić, a zatim se odgojiteljica brine za dijete, oblači ga, pomaže mu pri osamostavljanju itd.

4. HIGIJENSKE MJERE U PREDŠKOLSKIM USTANOVAMA

Valja paziti na higijenu predmeta s kojim dijete dolazi u dodir. Pravilna njega zahtjeva i određeni redoslijed, po kojem se događa djetetov život poput kupanja, previjanja, šetnje, obroka itd. Kada se dijete privikne na određeni red, ono ga se vrlo rado pridržava. To pridonosi boljem razvoju i prilagođavanju djeteta, što je ujedno povezano s pravilnim odgojem. (*Malčić I., Ilić R.2008*).

Samo onda kada se predškolske ustanove iskorištavaju tako da zadovolje sve odgojne i higijenske zahtjeve, može se pravilno utjecati na razvoj djeteta, gdje aktivnu i važnu ulogu ima odgojiteljica. Dječje ustanove se grade u blizini stanovanja djece, a ustanova treba biti udaljena od velikih prometnica, industrijskih i drugih poduzeća kako bi se izbjegao štetan utjecaj buke, zagađenost zraka i mogućnost infekcije. Fiziološka svojstva razvoja dječjeg organizma, intenzitet procesa rasta, povećana tjelesna aktivnost i izmjena tvari, izuzetna osjetljivost na zarazne bolesti, sve to zahtjeva stvaranje i osiguravanje optimalnih mikroklimatskih okolnosti. (*Kovrigine, M. 1982*).

Sve predškolske ustanove u Osijeku moraju se pridržavati programa koje je izdalo ministarstvo zdravstva; Mjere zdravstvene zaštite djece u dječjim vrtićima provode se u skladu s Planom i programom mjera zdravstvene zaštite, a obuhvaćaju cijepljenje protiv zaraznih bolesti, sistematski zdravstveni pregled djeteta prije upisa u dječji vrtić, zdravstveni pregled djeteta nakon izostanka iz dječjeg vrtića zbog bolesti, odnosno drugog razloga zbog kojeg je izostanak djeteta trajao dulje od 60 dana, protuepidemijske mjere u slučaju zarazne bolesti, zdravstveno prosvjeđivanje i zdravstveni odgoj djece u svezi sa stjecanjem pravilnih higijenskih navika i usvajanja zdravog načina življenja, posebno s obzirom na prevenciju najznačajnijih zdravstvenih problema, zdravstveno prosvjeđivanje i zdravstveni odgoj zaposlenih u dječjem vrtiću.

4.1. *Opća higijena i čistoća zraka*

Mjesto gdje djeca provode većinu svog vremena je soba dječjeg boravka. Ona je neposredno povezana s garderobom, radi lakšeg i jednostavnijeg pristupa djece i roditelja garderobi. Također, soba dnevnog boravka treba osigurati uvjete za djecu koja spavaju, te se ona često provjetrava i najčešće se na zidu nalazi mnoštvo prozora radi lakšeg provjetravanja.

Poznavajući svojstva dječjeg organizma u razvoju, posebno je važno zaštititi djecu od pregrijavanja i hladnoće te od prevelikog korištenja sunčevog svjetla. To se postiže jačanjem organizma, što povećava njegovu otpornost prema neželjenim faktorima vanjske sredine. Sadržaj ugljične kiseline, prašine i bakterija u zraku ima određeno higijensko značenje. Zrak u zatvorenim prostorijama može predstavljati opasnost i u epidemološkom smislu jer sadrži veliku količinu mikroba koji mogu izazvati bolest. Zagađenost zraka u zatvorenim prostorijama za vrijeme dužeg boravka djece može nepovoljno utjecati na dječji organizam, stoga je čistoća zraka u zatvorenim prostorijama najvažniji higijenski zahtjev. Neovisno o tome koje je godišnje doba i kakvo je vrijeme, djeci treba osigurati čist i svjež zrak tijekom spavanja i za vrijeme budnog stanja. To se postiže redovitim provjetravanjem svih dječjih prostorija i svakodnevnim šetnjama koji osigurava jačanje djece. U hladno doba godine prostorije treba što češće kratkotrajno provjeravati, dok su prozori ljeti i za vrijeme toplijeg vremena stalno otvoreni. (Kovrigine, M. 1982).

4.2. Higijena opreme i igračkaka

Igračke imaju odgojno značenje i moraju odgovarati higijenskim i pedagoškim zahtjevima. Igračke za djecu izrađuju se od materijala koji ne sadrže otrovne materijale štetne za dječje zdravlje, koji se lako čiste i dezinficiraju. Higijenske su i najlakše se čiste gumene i celuloidne igračke. Za svaku grupu djece odvajaju se određene igračke za igre u zatvorenom i otvorenom prostoru. Igračke poput zviždaljki, truba, usne harmonike moraju biti individualne jer dolaze u kontakt direktno sa usnom šupljinom. Sanitarno-tehnička oprema mora odgovarati uzrastu i dobi djece i moraju zadovoljavati higijenske uvjete. Mogu biti izrađeni od keramike i željeza, te moraju biti zaobljenih rubova kako ne bi došlo do ozljeda djeteta. Posebno treba paziti na prevenciju ozljeda igračkama, jer malo dijete vrlo lako može progutati malu igračku, ili ozlijediti se većom i oštrom. (Kovrigine, M.1982)

5. Istraživanje o zdravstvenim i higijenskim mjerama stručnog osoblja i odgojitelja u odgojno obrazovnim ustanovama

5.1. Cilj istraživanja:

Cilj ovog istraživanja je uvid u postupke zdravstvenih i higijenskih mjera stručnog osoblja i odgojitelja u odgojno obrazovnim ustanovama, pomoću stručne literature i ankete sa stručnim osobama- odgojiteljima koji sudjeluju u samom postupku.

Istraživanje će biti deskriptivno jer će se njime moći opisati i analizirati dobiveni rezultati ankete o higijensko-sanitarnim mjerama u odgojno obrazovnim ustanovama.

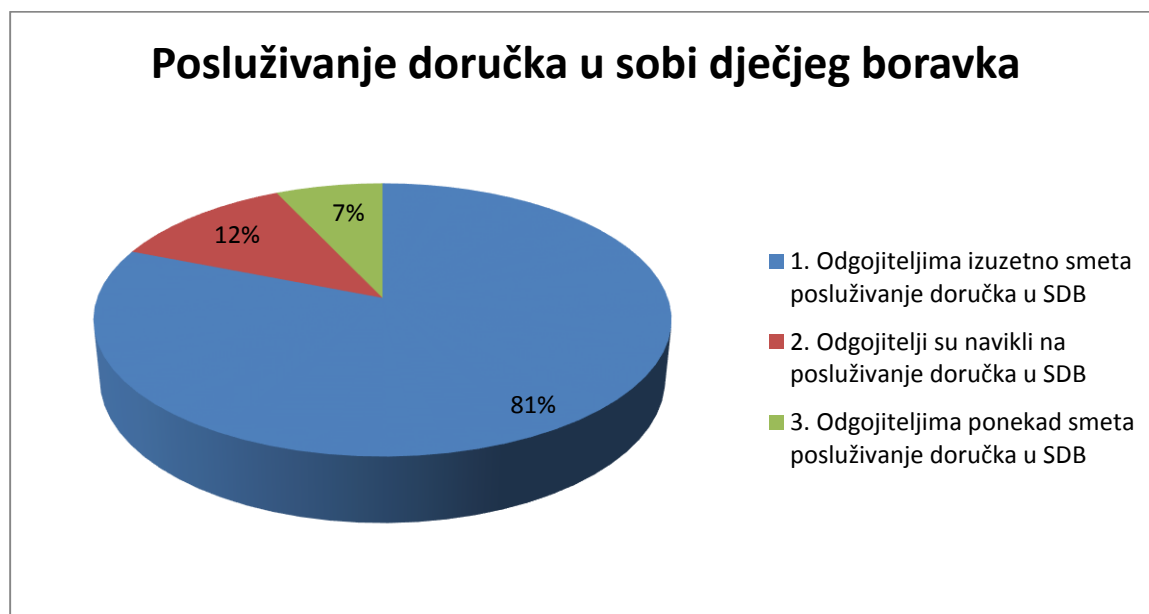
Istraživačko pitanje: zadovoljavaju li higijensko-sanitarni uvjeti u vrtićima sve uvjete za djetetov pravilan rast i razvoj.

5.2. Ispitanici i metode

Odabran je slučajni uzorak, odnosno 32 odgojitelja na području grada Osijeka. Ispitane su bile 8 odgojiteljica iz dječjeg vrtića „Nevičica“, 4 odgojiteljice dječjeg vrtića „Bubamara“, 8 odgojiteljica iz dječjeg vrtića „Krijesnica“ 7 odgojiteljica iz dječjeg vrtića „Pčelica“, te 5 odgojiteljica iz dječjeg vrtića „Mak“. Gotovo 70% , odnosno 22 ispitanika stariji su od 45 godina sa preko 20 godina radnog staža. S obzirom na problem istraživanja, koristila sam anketu, koja se provodi anonimno. Anketa osigurava sve neophodne informacije definirane ciljem istraživanja na način da se na početku objasni svrha ispitivanja te daju upute za njegovo ispunjavanje. Metodom anketiranja prikupila sam podatke pomoću kojih sam došla do podataka o stavovima i mišljenjima anketiranih osoba, odnosno ispitanika. Dobila sam uvid o stavovima i mišljenjima odgojitelja o higijenskim uvjetima odgojno obrazovnih ustanova te analizirala podatke o kvaliteti i samoj provedbi higijene, kao i edukacije djece o važnosti iste.

6. Rezultati i rasprava

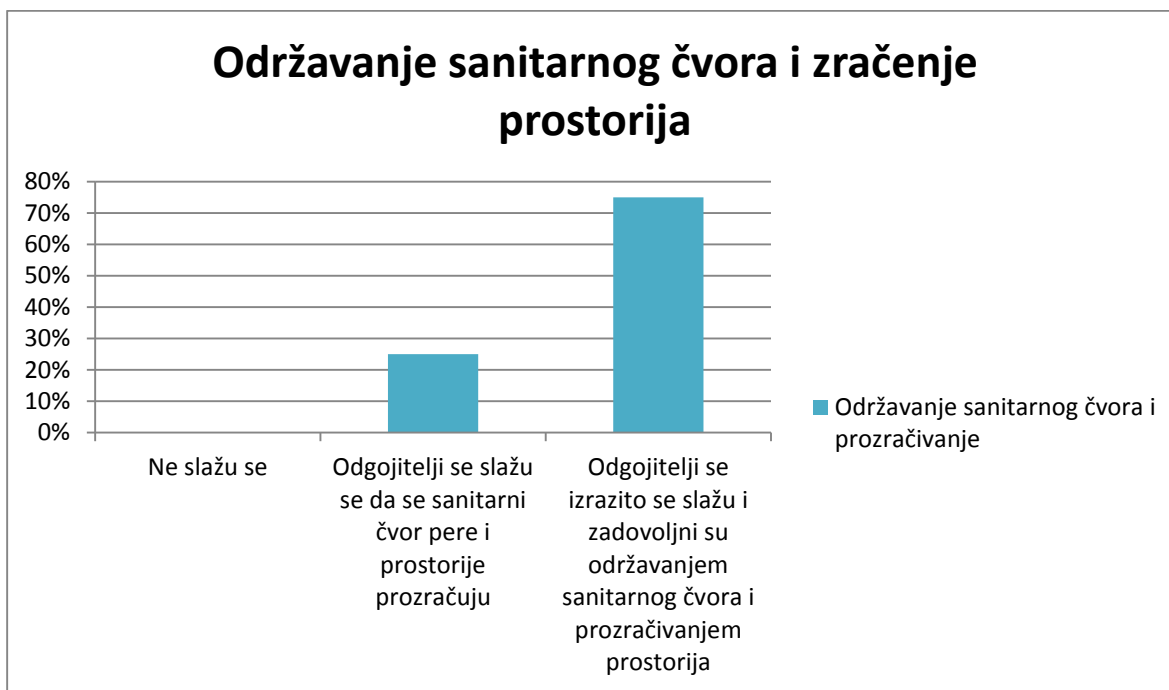
Rezultati ankete su pokazali da odgojitelji imaju pozitivno mišljenje o kvaliteti održavanja higijene u predškolskim ustanovama. Tek 5% ispitanika, odnosno njih dvoje smatra kako nisu zadovoljni provedbom higijensko-sanitarnih mjera u vrtiću, no unatoč tome smatraju sebe zdravstveno prosvijećenim osobama koje se brinu o čistoći i higijeni, te djecu potiču na istu. Većina ipak, odnosno njih trideset smatra kako se u vrtićima vodi briga o higijeni, zdravlju i čistoći prostorija.

Slika1: Mišljenje odgojitelja o posluživanju doručka u SDB

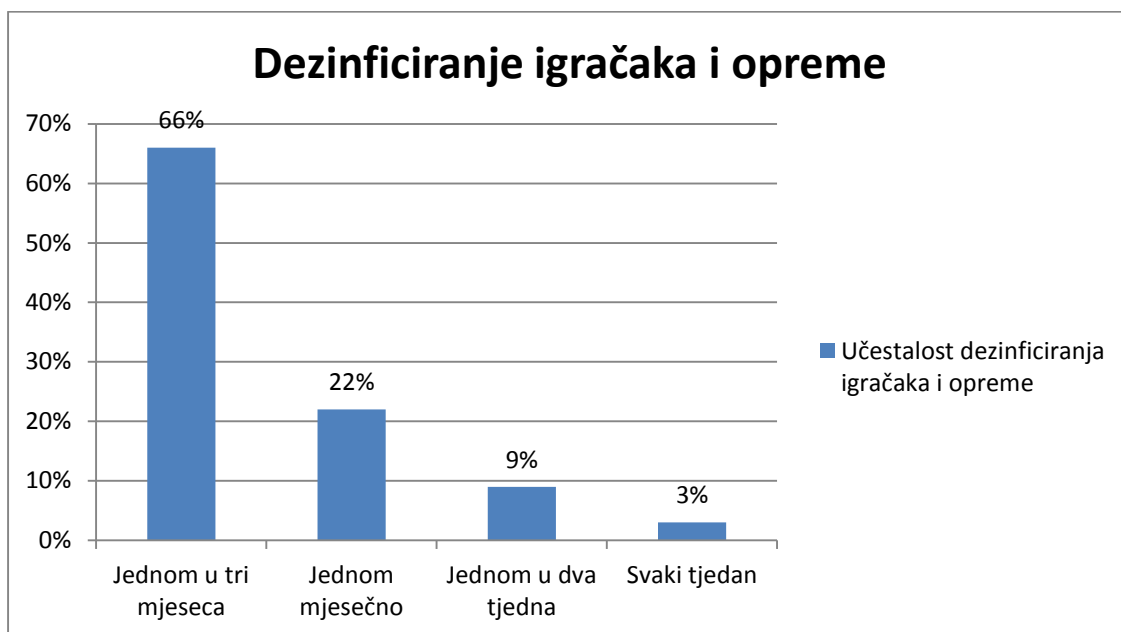
Slika 1. grafički prikazuje odgovor na pitanje smatraju li odgojitelji da se doručak treba posluživati u sobi dječjeg boravka, zbog higijenskih razloga, dodiru igračaka neposredno nakon doručka. Čak 81%, odnosno 26 ispitanika smeta posluživanje hrane u sobi dječjeg boravka zbog

higijenskih razloga. Naime, često su nezamjetni ostaci hrane koje mogu pasti na pod, a zatim se dijete igra na tom mjestu što dovodi do veće mogućnosti zaraze i infekcija. 12% (4) odgojitelja ipak je naviklo na takvo posluživanje, a ponekad smeta 7% (2) odgojitelja.

Slika 2: Mišljenje odgojitelja o održavanju sanitarnog čvora

Što se tiče održavanja i čišćenja sanitarnog čvora, prozračivanja prostorija ustanove i sobe dječjeg boravka, 75% odgojitelja, odnosno njih 24 smatra da su izrazito zadovoljni održavanjem sanitarnog čvora, da se redovito čisti, a prostorije redovno prozračuju, nekoliko puta dnevno. 25% (8) je također zadovoljno održavanjem higijene sanitarnog čvora, ali su to ocijenili ocjenom vrlo dobar. Nitko od ispitanih ne misli da se higijena sanitarnih čvorova loše održava te da se prostorije ne prozračuju dovoljno.

Slika3: Dezinficiranje igračka i opreme

Kao što se iz grafičkog prikaza može vidjeti, odgojitelji dezinfekciju igračka rade rjeđe nego što je to potrebno. Čak 66% (21) odgojitelja igračke i opremu dezinficiraju jednom u tri mjeseca, dok ih 22% (7) to radi bar jednom mjesečno. Jednom u dva tjedna to čine 9% (3) odgojitelja, dok samo jedna odgojiteljica to čini svaki tjedan. Iako su se odgojiteljice izjasnile kako u vrtiću zadovoljavaju sve higijenske potrebe, to ipak nije slučaj kod dezinficiranja igračka.

<i>Ocjena</i>	<i>Posteljina se dovoljno često mijenja u vrtićima</i>	<i>Maramice, sapun, toalet papir i ostale potrepštine su uvijek dostupne</i>
<i>Ne slažu se</i>	-	-
<i>Djelomično se ne slažu</i>	-	-
<i>Niti se slažu, niti ne</i>	-	-
<i>Slažu se</i>	10%	5%
<i>Izrazito se slažu</i>	90%	95%

Tablica 1. Prikaz mišljenja odgojitelja o dostupnosti potrepština i mijenjanju posteljine

Tablica 1. prikazuje odgovore ispitanika koje se tiču mijenjanja posteljine, te dostupnost higijenskih potrepština. Na pitanje o mijenjanju posteljine u vrtićima, njih 90%, odnosno 29 smatra da se posteljina mijenja redovno i često, te da ju nije potrebno češće mijenjati. Dvoje odgojitelja smatra da bi se posteljina trebala mijenjati češće, a jedna odgajateljica se izjasnila kako mijenjanje posteljine ovisi o mnogim faktorima, kao što su godišnja doba, (preko ljeta se djeca nekad znoje, te je potrebno češće mijenjati posteljinu), individualnoj potrebi i dr. Dvije odgojiteljice smatraju da higijenske potrepštine poput sapuna i maramica nisu uvijek prisutni, a jedna od njih je dodala osobni komentar kako zna proći i dva dana da djeca budu bez ubrusa za brisanje i sapuna, no iz razloga što nekad imaju poteškoće s isporukom. Većina ih ipak smatra, njih trideset, da su djeci u svako vrijeme pružene sve potrepštine potrebne za pravilno održavanje higijene.

	<i>U kuhinji se pridržavaju osnovna higijenska pravila (pranje ruku, kosa vezana u rep, čistoća)</i>	<i>Pazi se na to da djeca obavezno peru ruke prije i poslije svakog obroka te obavljanja nužde</i>	<i>Smatram sebe osobom koja je zdravstveno prosvjetljena, te se brine o svojoj higijeni i čistoći, kao i o higijeni djece</i>
<i>Slazu se</i>	100%	90%	100%
<i>Ne slazu se</i>	-	10%	-

Tablica 2. Prikaz rezultata o provedbi higijene i čistoće u vrtiću

Tablica 2. Prikazuje odgovore o mišljenju odgojitelja o osobnoj higijeni, zdravstvenom prosvjećivanju, te pridržavanju higijenskih pravila u blagavaonici, kao i pranju ruku. Kao što se može vidjeti, svih 32 ispitanika se slažu da se u kuhinji pridržava higijenskih pravila poput vezanja kose za kuharice i odgojiteljice, te pranje ruku. Troje odgojitelja su se izjasnila kako ne brinu uvijek o tome da djeca peru ruke prije i poslije svakog obroka, te poslije obavljanja nužde. Ipak, 90%, odnosno njih 29 paze na čistoću dječjih ruku, svjesni posljedica ukoliko prljavština s djetetovih ruku dođe u kontakt s ustima. Bez obzira što troje odgojiteljica ne vodi uvijek brigu o pranju dječjih ruku, svih 32 ispitanika smatraju se zdravstveno prosvijećenom osobom koja se brine o svojoj higijeni, kao i o čistoći i higijeni djece.

Slika 4: Mišljenje odgojitelja o održavanju čistoće predškolskih ustanova

Svi ispitanici su se izjasnili da su zadovoljni održavanjem predškolskih ustanova u Osijeku, a 75% njih (24) misle da vrtić zadovoljava sve uvjete za djetetov siguran rast i razvoj, te ni na koji način ne ugrožava dijete od širenja zarazne infekcije zbog neodržavanja higijene i čistoće, bilo to od strane osoblja (spremačice, kuharice), ili njih samih. Također, svi ispitanici su rekli da rade na zdravstvenom prosvjećivanju djece te često i njih uključuju u proces čišćenja, ne samo zbog čistoće već i zdravstvenog obrazovanja. Ovaj grafički prikaz govori o tome koliko se kvalitetno obavljaju dužnosti, te radi na promicanju zdravlja i zdravstvene zaštite u odgojno-obrazovnim ustanovama u Osijeku.

7. ZAKLJUČAK

„Zaštita zdravlja djece potekla je iz svijesti o specifičnosti djeteta i njegovih potreba. Cilj je uvijek isti- zadovoljenje djetetovih potreba od začeca do zrelosti. Djetetov život ima vrijednost i nedodirljivost, djeca su budućnost“ (Malčić I., Ilić R.2008). Ovim citatom Malčić i Ilić pokazuju koliko je zapravo važno od početka kvalitetno odgajati dijete i pružiti mu sve što je potrebno za normalan rast i razvoj djeteta, a posebice kvalitetan program predškolske ustanove koja omogućuje sve potrebne higijenske i sanitarne mjere, a u kojoj dijete boravi vrlo bitan period svoga života. Uspoređujući teorijska stajališta i rezultate anketiranja možemo zaključiti kako se mišljenja odgojitelja podudaraju s teorijskim stajalištem i pravilnikom o zdravstvenom odgoju djece. Čak 95% ispitanih odgojitelja, odnosno njih trideset smatra kako se izrazito brinu u osobnoj higijeni, smatraju se zdravstveno prosvijećenim osobama, te djecu osvještavaju i potiču na stvaranja higijenskih navika. Djeca predškolske dobi trebala bi imati stečene osnovne higijenske navike i biti samostalna u njihovom obavljanju, a zadaća je osim roditeljeva, i odgojiteljeva da neposredno utječe na djetetov pravilan odgoj koji uključuje higijenske navike. Gledajući cjelokupno, možemo zaključiti kako su odgojitelji, kao i roditelji svjesni važnosti higijene i to nastoje prenijeti na djecu, što pokazuju rezultati ankete, u kojoj se njih 90% izjašnjava kako svoje znanje prenose na djecu. Druga važna činjenica, koja je ujedno i svrha i cilj ovoga rada je da su odgojitelji svjesni važnosti svoje uloge u formiranju i održavanju higijenskih navika djeteta. Kako je dijete u najranijoj dobi sklono oponašati starije, a samim time je to najpogodnije razdoblje za stvaranje higijenskih navika.

8. SAŽETAK

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti
Sveučilišni preddiplomski studij ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja

Sonia Koprivnjak
Higijensko - sanitarne mjere u predškolskim ustanovama

Završni rad
Osijek, 2016.

Broj stranica: 28

Broj slika: 4

Broj tablica: 2

Broj literaturnih citata: 8

Završni rad izrađen je na Katedri za prirodoslovlje iz kolegija Ekološki odgoj u dječjem vrtiću pod vodstvom mentora izv.prof.dr.sc. Irelle Bogut i mr.sc. Željka Popovića, profesora visoke škole. Ovaj rad se osvrnuo na mišljenje odgojitelja o higijenskim i sanitarnim mjerama u prostorijama vrtića, kao i mišljenje o kvaliteti i provedbi higijene kod djece koja pohađaju vrtić pomoću stručne literature i ankete sa stručnim osobama - odgojiteljima koji sudjeluju u samom postupku. Zdravstveno prosvjeđivanje i zdravstveni odgoj pomažu razvoju sustava vrijednosti kako kod mladih, tako i kod odraslih osoba, a zdravstveni odgoj zaposlenih jednako je važan kao i odgoj roditelja, djece, stručnih suradnika i drugih tijela. Vrlo je važno da odgojno obrazovne ustanove pruže sve potrebne uvjete za razvijanje pravilnih higijenskih navika, a tog mišljenja je čak 75% , odnosno 24 odgojiteljica, koje smatraju da vrtić pruža sve uvjete i dovoljno materijala u kojem mogu kvalitetno podučavati djecu i poticati ih na razvijanje higijenskih navika. Osnovne zadaće zdravstvene skrbi u razdoblju djeteta predškolske dobi su praćenje rasta i razvoja, zdravstvenog stanja te rizika i uvjeta života djeteta, a kako bi dijete usvojilo higijenske navike, potrebno je sistematski provoditi zdravstveni odgoj koji obuhvaća zdrave odnose prema djetetu, edukaciji o njezi i prehrani djeteta, kao i o sprječavanju nesreća. Samo onda kada se predškolske ustanove iskorištavaju tako da zadovolje sve odgojne i higijenske zahtjeve, može se pravilno utjecati na razvoj djeteta, u kojoj aktivnu i važnu ulogu ima odgojiteljica, a da uspješno obavljaju svoju ulogu potvrdili su rezultati ankete, gdje čak 90% ispitanih odgojiteljica smatra da

su zdravstveno prosvjećene te da djecu potiču na razvijanje osnovnih higijenskih navika. Mjesto gdje djeca provode većinu svog vremena je soba dječjeg boravka, pa je upravo zbog toga važno da se prostorija u kojoj djeca provode najviše vremena održava čistom i higijenski ispravnom, a upravo to se i potvrdilo prema rezultatima ankete prema kojoj 75% , odnosno 24 odgojiteljica u prosjeku svakih sat vremena prozračuju sobu dnevnog boravka. S obzirom da je djetinjstvo najpogodnije razdoblje za razvijanje higijenskih navika, važno je rano početi raditi s djecom, te ih postupno učiti osamostaljivanju, a sudeći po rezultatima istraživanja, odgojitelji na području Osijeka to vrlo dobro rade.

Ključne riječi: osobna higijena, higijena predškolskog djeteta, sanitarne mjere, higijena u dječjem vrtiću

9. SUMMARY

University of Josip Juraj Strossmayer in Osijek
Faculty of Education
University undergraduate study of early and pre-school education

Sonia Koprivnjak
Higijensko - sanitarne mjere u predškolskim ustanovama

Final paper
Osijek, 2016.

Number of pages: Number of pictures: Number of tables: Literature cited:

The final paper was made at the Department of Natural Science from the course of Environmental Education in kindergarten under the guidance of mentors Irella Bogut, Ph.D., Assoc.Prof. and Željko Popović, M.Sc., College Prof. The paper referred to the opinion of educators on hygiene and sanitary measures in the kindergarten, as well as an opinion on the quality and implementation of hygiene of children attending kindergarten using professional literature and surveys with the experts - educators who participate in the process. Health education helps to develop a system of values among young people as well as in adults, and health education of employees is just as important as the education of parents, children, professionals and others. It is very important that educational institutions provide all the necessary conditions for the development of proper hygiene practices, and that opinion share 75% or 24 educators, who believe that the nursery is the perfect and sufficient material which may teach children and encourage them to develop hygiene habits. The basic tasks of health care in the period of a child of preschool age are monitoring growth and development, health status and risks and living conditions of the child and to the child adopted hygiene habits, it is necessary to systematically conduct health education that includes a healthy relationship to the child, education on care and nutrition child, as well as the prevention of accidents. Only when preschools exploited to meet all the educational and hygienic requirements, can be properly influence the child's development, in which the active and important role of the educator, and to successfully perform its role was confirmed by the survey results, where as much as 90% of

the surveyed educators believes that the health enlightened and that children are encouraged to develop basic hygiene practices. A place where children spend most of their time is important that the room in which children spend the most time kept clean and hygienic, and this was confirmed according to the results of the survey according to which 75% or 24 educators on average. Since childhood is the most appropriate period to develop hygienic habits, it is important to start early to work with children, and they gradually learn to become independent, and judging by the results of the survey, teachers in the Osijek area very well work.

Key words: personal hygiene, hygiene preschool child, sanitation, hygiene in kindergarten

10. LITERATURA

1. Malčić, I., Ilić, R. (2008). *Pedijatrija sa zdravstvenom njegom djeteta*. Zagreb: Školska knjiga.
2. Mardešić, D. (2000). *Pedijatrija*. Zagreb: Školska knjiga.
3. Kovrigine, M.(1982). *Sestra odgajateljica u jaslicama i dječjem vrtiću*. Zagreb: Školska knjiga.
4. Sheridan D., Mary (1997). *Dječji razvoj od rođenja do pete godine*. Zagreb. Educa.
5. Jelinčić, Antonija, *kontekst predškolske ustanove; Biserka Petrovič-Sočo: Kontekst ustanove za rani odgoj i obrazovanje; Metodika: Časopis za teoriju i praksu metodika u predškolskom odgoju, školskoj i visokoškolskoj izobrazbi, Vol 9 No.17 prosinac (2008), str. 474-477.*
6. *Nastavni zavod za javno zdravstvo primorsko-goranske županije; Prevencija ozljeđivanja male djece, 2010.*
http://www.zzjzpgz.hr/publikacije/Prevencija_ozljedjivanja_djece.pdf
7. *Ministarstvo zdravstva; Program zdravstvene zaštite djece, higijene i pravilne prehrane djece u dječjim vrtićima*
http://www.dijete.hr/websites/dijete.hr/index.php/hr/dokumenti-mainmenu-83/nacionalni-planovi-i-strategije-mainmenu-75/zdravstvo-mainmenu-80/doc_details/75-program-zdravstvene-zatite-djece-higijene-i-pravilne-prehrane-djece-u-dječjim-vrtiima.html

11. PRILOG

Anketa za odgojitelje o provedbi higijenskih mjera u vrtiću

Studentica sam Predškolskog odgoja i obrazovanja, te

U sklopu kolegija *Metodologija pedagoških istraživanja*, provodim istraživanje na navedenu temu. Ovim upitnikom želim dobiti nova saznanja o zdravstvenom prosječivanju odgojitelja i edukaciji djece, te zadovoljavaju li trenutni higijensko sanitarni uvjeti standarde koje osiguravaju pravilan dječji rast i razvoj u dječjem vrtiću.

Upitnik je anonimn, a podaci će biti samo zbirno iskazani i obrađeni. Unaprijed se zahvaljujem na suradnji i odgovorima. Vaša pomoć je od velikog značaja.

Dob: _____

Godine radnog iskustva u predškolskim ustanovama _____

1. Koliko često zračite sobu dječjeg boravka?

- a) Jednom dnevno
- b) Kad postane zagušljivo
- c) Nekoliko puta dnevno
- d) Po potrebi, svakih sat vremena
- e) Ostalo _____

2. Koliko često s djecom boravite u dvorištu vrtića, izlazite u šetnje, itd.
- a) Svakodnevno
 - b) Samo kada je toplo i suho
 - c) Nekoliko puta tjedno
 - d) Jednom tjedno
 - e) Rijetko
 - f) Ostalo _____
3. Doručak se poslužuje u sobi dječjeg boravka. Smatrate li to higijenski ispravnim, s obzirom da se jede na istom mjestu na kojemu se igra, dira pod na kojemu se možda nalaze ostaci hrane itd?
- a) Nemam ništa protiv toga
 - b) Smetalo mi je prije, ali sam se naviknula na to
 - c) Ponekad mi smeta, jer je jednostavnije bilo otići u kuhinju na doručak
 - d) Izuzetno mi smeta, jer nije higijenski ispravno i djeca su izloženi infekcijama zbog diranja igračaka neposredno nakon doručka
 - e) Ostalo _____
4. Koliko često perete i dezinficirate sve igračke i stvari koje dolaze u kontakt s djecom?
- a) Jednom u tri mjeseca
 - b) Najmanje jednom mjesečno
 - c) Jednom u dva tjedna

- d) Ne dezinficiram igračke, smatram da to nije potrebno
- e) Ostalo _____

5. Koliko često, po vašem mišljenju, bi se sobe dječjeg boravka trebale usisavati, police i stolovi brisati, i općenito spremati i voditi brigu o čistoći boravka?

- a) Zadovoljna sam brigom o čistoći sobe dnevnog boravka,
- b) Ovisi o spremačici, a ne o samom zakonu i pravilu o tome koliko se često treba čistiti soba
- c) Smatram da bi se češće trebalo voditi brigu o čistoći i higijeni sobe
- d) Nisam zadovoljna čistoćom, te smatram da bi uvjeti trebali biti puno bolji
- e) Ostalo _____

Zaokružite broj koji najbliže opisuje vaše mišljenje

(1-ne slažem se, 2-djelomično se slažem, 3-niti se slažem niti se ne slažem, 4-slažem se, 5-izrazito se slažem)

6. Smatram da se posteljina dovoljno često mijenja u vrtićima

1 2 3 4 5

7. Sanitarni čvor se redovno pere, te se prostorija redovno prozračuje

1 2 3 4 5

8. Toalet papir je uvijek dostupan, kao i sapun za pranje ruku i ubrusi za brisanje istih

1 2 3 4 5

9. Smatram da vrtić zadovoljava sve higijenske uvjete za djetetov siguran rast i razvoj, te ni nakoji način ne ugrožava dijete od širenja zarazne infekcije zbog neodržavanja higijene i čistoće

1 2 3 4 5

Na sljedeće tvrdnje zaokružite odgovor s da i ne

10. U kuhinji se pridržavaju osnovna higijenska pravila, poput pranja ruku prije jela, vezanja kose u rep itd.

DA

NE

11. Pazim na to da djeca obavezno peru ruke prije i poslije svakog obroka, te obavljanja nužde

DA

NE

12. Smatrate li sebe osobom koja je zdravstveno prosvjetljena, te se izuzetno brine o svojoj higijeni i čistoći?

DA

NE

13. Potičete li sami, tj. educirate li djecu o važnosti pranja ruku, oralnoj i osobnoj higijeni?

DA

NE

14. Da možete, što biste promijenili u samoj ustanovi vrtića što se tiče higijene, čistoće i uvjeta?

Zahvaljujem na sudjelovanju!